

ТЕМА

Србија се током јула
нашла у пламену.
Горели су шумски комплекси
на планинама, а нису
остали поштеђени ни
многи гајеви у равницама.
Слично као код недавних
великих поплава, свакога
дана пристизали су
извештаји о новим
опасностима, само што су
сада, уместо бујица,
грађане угрожавали
ватрени пламенови
јулске стихије, незапамћене
у нашој земљи.

БОРБА СА
ВАТРЕНОМ
СТИХИЈОМ

На подручјима које је ватрена стихија највише угрозила, Старој планини и Видличу код Пирота, Сврљишким планинама и шумама Делиблатске пешчаре, пожари би тешко могли бити савладани да није дејствовао авион *Иљушин 76*, којег је на молбу Владе Србије послало Министарство за ванредне ситуације Руске Федерације.

Паклено врело било је и на многим другим местима у Србији, при чему је угрожено и више националних паркова. Гореле су шуме на Ртњу, у кањону Увца код Прибоја, на Каменој гори код Пријепоља, у Љуљацима код Крагујевца, на Столовима код Краљева и на планинама око Врања и Бујановца. Буктале су голети на брдима у околини Лесковца, пожар је захватио и околину Бора, планину Дели Јован код Неготина...

За просечног грађанина Србије била је то прилика да обнови своје познавање географије, али и да се озбиљно запита има ли наша држава ресурсе за савладавање елементарних непогода и осталих ванредних ситуација? На који начин се ти ресурси користе, и да ли грађани, после превазилажења претње од шумских пожара, могу коначно да одахну, у уверењу да је успостављен ефикасан систем њихове заштите? О томе смо разговарали са Предрагом Марићем, начелником Сектора за заштиту и спасавање у МУП-у Србије.

– Од 19. јула, на територији Србије забележено је преко стотину великих пожара. Преко 5.200 хектара површине је њима захваћено, од тога више од 2.500 хектара шуме. Када се буду сабрали сви подаци те бројке ће сигурно бити много веће – истиче господин Марић. – Већ од првог дана избијања пожара, пошто је ситуација у пиротском крају почела да се компликује, Сектор за заштиту и спасавање упутио је људе који су формирали штаб за руковођење акцијом гашења. Из целе републике су затим упућене додатне снаге како би стихија што брже била савладана. На Старој планини се тако, на лицу места, нашло 250 ватрогасаца из целе републике, припадника Сектора за заштиту и спасавање МУП-а, те око 200 припадника Жандармерије.

Како каже начелник Марић, пожар је био таквог интензитета да ни ангажовање десет пута већег броја људи не би могло да га угаси. Тај велики пожар обуздан је тек након пристизања великог руског авиона за гашење пожара. *Иљушин 76*, који припада Министарству за ванредне ситуације Руске Федерације, ангажован је на молбу Владе Србије, која је упућена руском министру за ванредне ситуације Сергеју Шојгуу. После два дана од упућивања молбе, авион је долетео и Србију и почео са налетима над ватром захваћеним просторима. До његовог пристизања морала су да прођу два дана, јер је и ситуација у Бугарској, где је такође био ангажован на гашењу пожара, била изузетно компликована.

У току првог дана дејства у Србији, 25. јула, руски авион имао је шест налета и велики пожар у пиротском крају успешно је обуздан. Тог дана у погон је опет стављен и хеликоптер Војске Србије. Затим су почели да гасе преостале „цепове“ у којима је ватра и даље тињала. Сви пожари су стављени под кон-

Хеликоптер Ми8 за неколико дана избацио је 150 тона воде

тролу. Настављајући акцију, иљушин 76 је одлетео до Сврљишких планина, где је буктао још један велики пожар, а на крају је учествовао и у гашењу ватрене стихије у Делиблатској пешчари.

Према речима начелника Марића, Сектор за заштиту и спасавање успео је да одговори задатку, пре свега захваљујући начину на који је организован. Његовим формирањем, маја 2006. године, омогућено је повезивање свих припадника сектора на један крајње ефикасан и брз начин. На терену је потврђена чињеница да у свакој служби која има намеру да се бави ванредним ситуацијама, мора да постоји чврст ланац командовања.

– Што се тиче контаката са Војском, мислим да су били више него коректни и да је остварена сасвим добра сарадња. То се највише видело на територији Пирота, где је и хеликоптер ВС ангажован више дана. Министар одбране је одлучио да тај хеликоптер буде стациониран у Пироту, одакле је узлетао и помагао нам у оној мери колико је могао у складу са својим техничким карактеристикама – наглашава господин Марић.

Став сектора којим руководи начелник Марић јесте да његове капацитете треба спојити са онима које поседује Управа за одбрану Министарства одбране. Сада се дешава да у одређеним трену-

МИНИСТАР ШУТАНОВАЦ ПРИМИО ПИЛОТЕ КОЈИ СУ УЧЕСТВОВАЛИ У ГАШЕЊУ ПОЖАРА

Министар одбране Драган Шутановац примио је пилоте 119. мешовите хеликоптерске ескадриле из Ниша који су учествовали у гашењу пожара на Старој планини код Пирота. Њихов учинак у обуздавању ватрене стихије оценио је изузетно успешним, иако су на том задатку ангажована само три хеликоптера.

Том приликом министар Шутановац је рекао да за такве сложене задатке имамо оспособљене пилоте, али не и довољно исправне технике, тако да је неопходно за ту намену оспособити још најмање четири хеликоптера. За следећу годину он је најавио

боље могућности за улагања у техничко опремање Војске Србије и подизање животног стандарда њених припадника.

На данашњем пријему министар одбране је за ангажовање на гашењу пожара уручио новчане награде пилотима мајорима Александру Брзаковићу и Братиславу Стојановићу и старијем воднику прве класе Зорану Јовановићу. Похвале и наградно одсуство добили су мајори Предраг Војницилијевић, Слађан Петровић, Денис Башић и Златко Драгојлов, капетан прве класе Бобан Савић, капетан Иван Бецић и старији водници прве класе Саша Божић, Драган Костић, Станиша Костић, Миодраг Стојановић и Владан Станковић.

Пријему је присуствовао и командант Ваздухопловства и ПВО генерал-мајор Драган Катанић.

цима, због недовољно јасне законске регулативе, изгледа као да нема довољно координације та два сегмента. Новим законом биле би избегнуте такве ситуације.

– Генерално, сматрам да смо сада, у односу на ванредну ситуацију изазвану поплавама, успели да се далеко брже ставимо у функцију заштите грађана. Далеко смо лакше дејствовали у оперативном смислу, и тиме је показана предност нове организације службе заштите и спасавања – тврди начелник Марић.

Сектор за заштиту и спасавање МУП-а броји преко стотину инспектора за превентивну заштиту и око три хиљаде ватрогасаца спасилаца, распоређених у 157 ватрогасно-спасилачких јединица. Од Владе Србије, односно из Националног инвестиционог плана, добијено је око тринаест милиона евра, те ће се купити ватрогасно-

спасилачка возила и опрема која није обновљана деценијама. Од краја августа ове године до краја фебруара следеће године, треба да буде испоручено 59 возила, што значи да ће свака већа јединица у Србији добити једно до два возила марке „мерцедес“, са најбољом надградњом која се у овом тренутку може купити у Европи, а то су „розенбауер“ и „диглер“ пумпе. То ће знатно појачати ефикасност службе. У сектору настављају да размисљају не само о набавци личне опреме, већ и о опремању два хеликоптера који би могли бити стављени не само у функцију гашења пожара, већ и спасавања људи.

Како сазнајемо од начелника Марића, сегмент спасавања је и у Србији, као и свуда у свету, добио на значају у односу на гашење пожара. У плану је и реконструкција објекта у улици Ми-

МИНИСТАР ШУТАНОВАЦ ОБИШАО УГРОЖЕНА ПОДРУЧЈА

Министар одбране Драган Шутановац обишао је 22. јула угрожена подручја на Старој планини, где су тог дана поново букнули пожари који су претходно локализовани. По обиласку министар Шутановац је изјавио да је због размера пожара у Србији затражена помоћ суседних земаља.

„На жалост, у нашој земљи има мали број летелица за гашење пожара, велика је површина и апсурдно је да гори цела планина. Нећу да говорим да ли има места приче о диверзији, али веома је тешко гасити“, рекао је Шутановац, напомињући да ће хеликоптери бити ангажовани докле год је то потребно и док се пожар не угаси.

Најкритичније је било на локацији Видлич изнад Пирота где је горела шума на око 1.000 хектара, а терен је јако неприступачан. На три локације на Старој планини пожаром је било захваћено више од 1.000 хектара.

У гашењу пожара на Видличу ангажовани су војници и припадници ваздухопловства са хеликоптерима, затим ватрогасци, радници Шумског газдинства из Пирота, Жандармерија и припадници Полицијске управе Пирот.

ПОМОЋ ВОЈСКЕ

Војска Србије учествовала је у гашењу пожара на различитим локалитетима у Србији. Значајан допринос дали су и припадници ваздухопловства чији су хеликоптери употребљавани на најугроженијим местима, у сарадњи са територијалним ватрогасним службама, становништвом и јединицама МУП-а.

У гашење пожара били су укључени хеликоптери „газела“ и „Ми-8“ Војске Србије. „Газела“ се употребљавала за извиђање терена захваћеног пожаром, за превозење људства и за навођење хеликоптера за гашење пожара, као и за навођење руског „Иљушина 76“ изнад Старе планине.

Хеликоптери „Ми-8“ су једини ваздухоплови у Војсци који имају додатну опрему за гашење пожара, односно „ведро“ у које може стати 2.000 литара воде. Воду могу захватити из језера, мора или река, без слетања, што повећава њихову ефикасност. За неколико дана, хеликоптер „Ми-8“ успео је да на ватрену стихију избаци скоро 150 тона воде.

Хеликоптери и посада припадају 119. мешовитој хеликоптерској ескадрили у Нишу, а у саставу су 98. авијацијске базе из Лађеваца.

је Ковачевића у Београду, у ком ће бити основан тренинг центар ватрогасне и спасилачке службе. Сваки ватрогасац пролази кроз обуку од три месеца, али за четири до пет година, током којих он пролази све ситуације које тај посао доноси, заиста постаје прави ватрогасац спасилац.

– Настављамо контакт са свим сегментима друштва у Србији који се у свом раду баве заштитом и спасавањем, и који би могли да допринесу умрежавању расположивих потенцијала, како би грађани у ванредним ситуацијама прошли са што мање последица. Оно што бих истакао је добра међународна сарадња. Поводом пожара, ступили смо у контакт с националним службама Грчке и Бугарске, које нису биле у стању да нам помогну, а одмах затим смо контактирали Министарство за ванредне ситуације Руске Федерације, с којим смо недавно потписали споразум о међусобној сарадњи.

Важност међународног аспекта у функционисању служби сада се показала на врло очигледан начин. Такође, развијаћемо могућности за превентиву које су највеће у школском узрасту. Прави пут изградње свести о размерама опасности које вребају грађане јесте едукација најмлађих нараштаја, чиме ће се наш сектор интензивно бавити у наредном периоду – каже Предраг Марић.

Како на крају разговора закључује начелник Марић, важно је да се нико не поставља тако као да жели да преузима нечији посао, него да се у Србији створи јединствени фронт наспрам ванредних ситуација које настају. Јединствена служба која се бави заштитом и спасавањем грађана јесте и препорука Европске уније. У Европи нема прописаног модела те службе, и на нама је да дефинишемо онај који највише одговара нашим потребама и могућностима. ■

Александар АНТИЋ

ЗАШТИТА ПОД ЈЕДНИМ КИШОБРАНОМ

– Досадашњи предлози закона о заштити и спасавању почивају на идеји спајања постојећих служби које се баве том делатношћу. Ових дана имали смо састанак са руководиоцима из Министарства одбране око заједничког рада на тексту тог закона. Подсетићу вас да смо предлог закона радили две године, и да је он ушао у скупштинску процедуру, али је у мају ове године повучен, како би се прецизније дефинисало питање надлежности служби које ће га спроводити. Мислим да је добро што је тако, јер је неопходно прво сакупити све снаге које се баве заштитом и спасавањем, ставити их под један „кишобран“, па им онда одредити прецизне задатке у заједничким акцијама. Такав систем био би знатно ефикаснији и економичнији – каже Предраг Марић, начелник Сектора за заштиту и спасавање у МУП-у Србије.

ПРАВОВРЕМЕНО РЕАГОВАЊЕ

Како смо сазнали од Братислава Ранчића, начелника Одељења цивилне заштите у Управи за одбрану Србије, још у априлу месецу свим штабовима је послат допис којим су позвани да на локалном нивоу разраде планове за превентивно деловање ради избегавања пожара. Они су предузели низ мера како би становништво повећало будност, јер је најчешћи узрок пожара управо људски немар.

Управа за одбрану Републике Србије у свом организационом саставу има раднике распоређене у свим општинама и окрузима на територији државе. Ти људи су по функцији начелници штабова цивилне заштите, а команданти штабова су представници локалне самоуправе.

Надлежност локалних штабова цивилне заштите је руковођење акцијама заштите и спасавања на територији општине односно округа. Штабови су стручна оперативна тела за руковођење предузетим акцијама за савладавање опасности које прете грађанима.

